

**UCHWAŁA NR XXXVIII/253/2022
RADY GMINY LISEWO**

z dnia 8 lutego 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2022 - 2024

Na podstawie art. 176 ust. 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny program wspierania rodziny na lata 2022 - 2024, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Goliński

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2022 – 2024

Lisewo 2022

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA

III. REALIZATORZY PROGRAMU

IV. ADRESACI PROGRAMU

V. CELE I ZADANIA PROGRAMU

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

VII. MONITORING PROGRAMU

I. WPROWADZENIE

Rodzina, to naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które ma bezpośredni wpływ na kształtowanie jego osobowości, systemu wartości oraz wzorców zachowań. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, jest niejako fundamentem dla rozwoju człowieka, zapewniając mu podstawową potrzebę jaką jest poczucie bezpieczeństwa.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia. Napotymane problemy rodziny w postaci: uzależnień, przemocy, niezaradności czy niskich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, ograniczają możliwości wypełniania jej funkcji. Rozpad rodziny i narastanie konfliktów powodują zanikanie poczucia bezpieczeństwa u dzieci, przyczyniając się do wzrostu negatywnych zachowań. Stałe przebywanie rodziny w kryzysie może rodzić za sobą konsekwencje w postaci ingerencji osób trzecich w życie rodzinne, a w dalszym wypadku także odebranie dziecka i umieszczenie w pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 176 nakłada na Gminę obowiązek opracowania trzyletniego planu wspierania rodziny. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

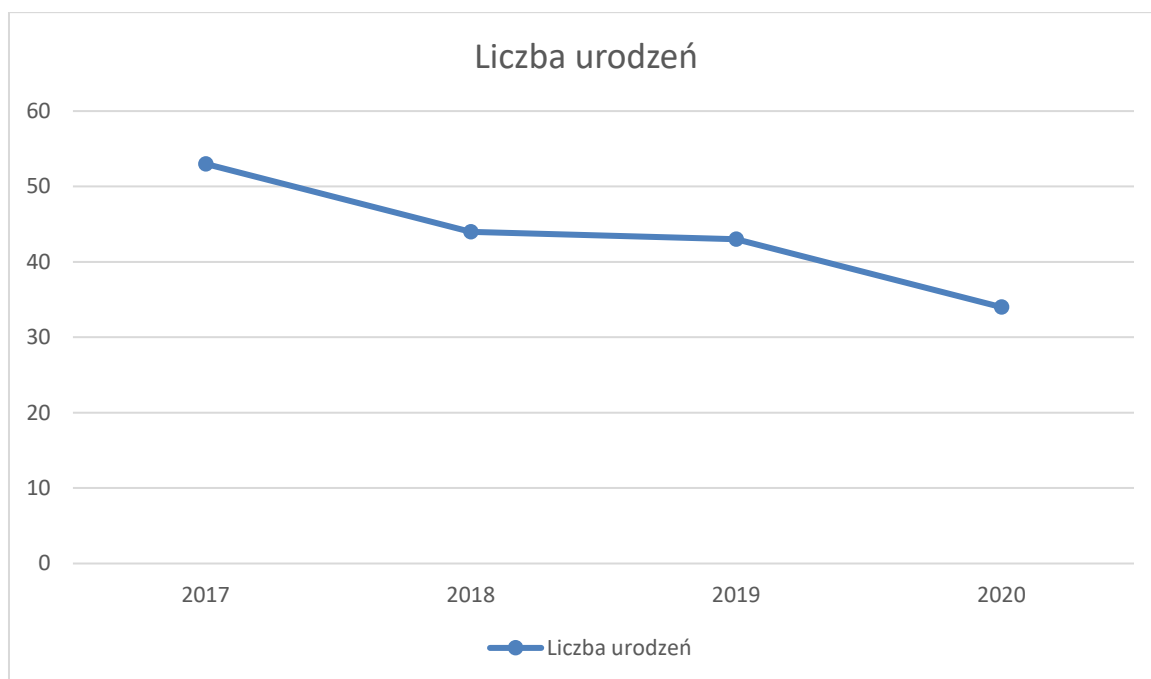
Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań wyznaczonymi w poszczególnych aktach:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.).
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lisewo,

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA

Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w 2020 r. stanowiła 11,35 % ogółu mieszkańców. Z roku na rok uwidoczniiony jest spadek w tej grupie wiekowej, co jest najlepiej widoczne na poniższym wykresie:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z USC

Na terenie Gminy Lisewo dzieci i młodzież oraz ich rodzice mogą w chwili obecnej korzystać z infrastruktury tworzonej przez instytucje gminne.

W zasobach infrastruktury społecznej gminy funkcjonują 2 punkty opieki dziennej, które mogą zapewnić opiekę nad dziewięciorgiem dzieci do lat trzech. Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym mogą skorzystać z oferty gminnego przedszkola należącego do struktur Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Lisewie oraz z oddziału przedszkolnego przy Szkole Podstawowej w Krusinie.

Na terenie Gminy Lisewo edukację realizują 2 szkoły:

- ❖ Zespół Szkolno – Przedszkolny w Lisewie, w którego skład wchodzi gminne przedszkole oraz szkoła podstawowa,
- ❖ Szkoła Podstawowa w Krusinie wraz z oddziałami przedszkolnymi.

Liczba uczniów w poszczególnych szkołach na terenie Gminy Lisewo

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Gminne Gimnazjum	92	48	-
SP Lisewo	269	307	312
SP Krusin	80	131	126
Gminne Przedszkole	131	110	112
Oddział przedszkolny	23	29	39

Źródło: Dane UG Lisewo

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba uczniów w gimnazjum znacznie zmalała, a w szkole podstawowej uczniów przybyło. Spowodowane jest to reformą szkolnictwa, która likwiduje gimnazja od roku szkolnego 2018/2019. We wszystkich szkołach na terenie gminy Lisewo istnieją stołówki, w których uczniowie mogą zjeść ciepły obiad. Uczniowie pochodzący z rodzin o niskich dochodach mają zapewniony bezpłatny posiłek finansowany ze środków programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Zgodnie z przepisami ustawowymi uczniowie z miejscowości oddalonych od szkoły są dowożeni autobusami.

Liczba dzieci z terenu Gminy Lisewo korzystających z dowozu

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba dzieci	324	316	316

Źródło: Dane UG Lisewo

Gmina zapewnia także dojazd do placówek znajdujących się poza terenem Gminy Lisewo tj. Ośrodków Szkolno – Wychowawczych dla dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, w roku szkolnym 2021/2022 jest to 23 dzieci.

We wszystkich szkołach znajdują się sale komputerowe oraz sale gimnastyczne. Uczniowie wszystkich szkół uczą się języków obcych: języka angielskiego i niemieckiego. Szkoły organizują dodatkowe wyjazdy: na basen, do kina, teatru, filharmonii, szkółki leśnej itp. Po zajęciach organizowane są zajęcia pozalekcyjne i kółka zainteresowań m.in.: matematyczne, teatralne.

Funkcjonowanie świetlic szkolnych jest dostosowane do dowozów i obejmuje w dużej mierze uczniów dojeżdżających do szkoły oraz dzieci, których rodzice zgłosili potrzebę korzystania ze świetlicy szkolnej. W związku ze zmieniającymi się potrzebami rodzin, zajęcia świetlicowe oprócz funkcji opiekuńczej będą zmierzały w stronę wykorzystania czasu na

odrabianie zadań domowych oraz rozwijaniu zainteresowań wśród dzieci

Gmina zapewnia zajęcia dodatkowe i kulturalne w ramach działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Lisewie, która tworzy ofertę zajęć skierowaną do różnych grup wiekowych. Na terenie każdego sołectwa funkcjonują świetlice wiejskie wraz z placami zabaw, które umożliwiają organizowane spotkań m.in. mikołajkowych czy z okazji dnia dziecka dla małych społeczności.

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lisewie znajdowało się 135 rodzin. Ośrodek Pomocy Społecznej obecnie zatrudnia 1 asystenta rodziny, pod opieką którego znajdowało się 8 rodzin w których zamieszkuje 18 dzieci. Na przestrzeni lat widoczny jest spadek odsetka rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w tut. Ośrodku.

Struktura rodzin ze względu na ilość dzieci objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lisewie.

Rok	2019		2020		2021	
Liczba dzieci w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w tych rodzinach
0	81	128	77	118	86	128
1	17	58	14	45	10	32
2	23	97	20	86	22	89
3 i więcej	25	144	17	95	17	99
Razem	146	427	128	344	135	348

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie

Struktura rodzin (pełne/niepełne) objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lisewie.

Rodzaj rodziny / Rok	2019	2020	2021
pełna	126	111	121
niepełna	20	17	14

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie.

Najczęstszym powodem korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody, bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Powody korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej.

Liczba rodzin w latach	Wybrane powody do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej.				
	ubóstwo	bezrobocie	niepełnosprawność	wielodzietność	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
2019	56	51	46	26	3
2020	49	49	33	16	6
2021	41	52	37	13	5

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie.

Ilość dzieci objętych dożywianiem w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Rok	Liczba dzieci
2019	73
2020	52
2021	48

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie.

Ilość uczniów szkół podstawowych, gimnazjum i ponadgimnazjalnych w gminie Lisewo objętych stypendiami socjalnymi

Rok	Liczba dzieci
2019	95
2020	73
2021	52

źródło: Inspektor Oświaty w Lisewie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie prowadzi pracę z rodzinami z problemem uzależnień poprzez kierowanie w/w osób do GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lisewie (GKRPA) prowadzone były rozmowy motywujące.

Lp.	Nazwa zadania	2018	2019	2020
1.	Wnioski do GKRPA o skierowanie leczenia odwykowe łącznie: w tym wystosowane przez:	0	0	0
	Policję	0	0	0
	Pracownika socjalnego	0	0	0
	Członka rodziny	0	0	0
	Osobę obcą	0	0	0
2.	Wnioski kierowane do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego	0	0	0
3.	Ilość osób którymi były przeprowadzane rozmowy motywujące	13	10	8
4.	Ilość przeprowadzonych rozmów motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu	54	51	46

Źródło: Dane GKRPA w Lisewie.

W ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy oraz grup roboczych w 2019 r. wszczęto procedurę Niebieskiej karty w 23 rodzinach, natomiast w 2020 r. w 26 rodzinach. W 2021 roku procedurą objęto 16 rodzin, w których zamieszkuje 40 osób: w tym 12 dzieci. W oparciu o powyższe działania założonych zostało 16 Niebieskich Kart, z czego w 8 przypadkach procedura NK została już zakończona, natomiast pozostałych 8 kart w dalszym ciągu podlega nadzorowi.

Na rzecz rodzin realizowane są działania wspierające, polegające na udzielaniu osobom doświadczającym przemocy wyczerpujących informacji o możliwościach uzyskania wsparcia zarówno pod względem prawnym, zdrowotnym jak i finansowym, a w razie konieczności kierowaniu tych osób i dzieci na grupy wspierające.

W 2021 r. w pieczy zastępczej przebywało łącznie 11 dzieci z czego 5 w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i 6 w rodzinach zastępczych. Z tego tytułu Gmina ponosi odpłatność. W 2019 r. – była to kwota 137 281,15 zł., w 2020 r. wyniosła 166 181,45 zł., a w 2021 r. wydatki na ten cel wyniosły 170 446,57 zł.

Patrząc na negatywne zjawiska społeczne oraz na wzrastające koszty ponoszone przez Gminę w pełni zasadne i celowe jest zatrudnianie asystenta rodziny, który ma za zadanie wspomagać rodziny w pełnieniu swoich funkcji, a także pracować z rodzinami biologicznymi których dzieci znajdują się w pieczy zastępczej w celu ich powrotu do rodziny. Instytucje Gminne obok niwelowania negatywnych skutków powinny postawić przede wszystkim na prowadzenie kampanii profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży aby inwestować w osoby, które będą tworzyć nową społeczność, ale także uświadamiać istnienie problemów społecznych i dawać narzędzia do radzenia sobie z nimi.

III. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem realizacji programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lisewie. Na terenie Gminy funkcjonują Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające i należą do nich:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmnie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lisewie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Lisewie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Lisewie,
- Szkoła Podstawowa w Krusinie,
- Posterunek Policji w Lisewie,
- Sąd Rejonowy w Chełmnie,
- Ośrodek Zdrowia w Lisewie,
- kuratorzy sądowi,
- organizacje pozarządowe,

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są dzieci i rodziny z terenu gminy Lisewo, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Ponadto w ramach profilaktyki i kreowania dobrych wzorców program kierowany jest także do społeczności lokalnej oraz do przedstawicieli jednostek pomocowych w celu poszerzenia ich kompetencji zawodowych.

V. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, zadanie do będzie realizowane poprzez wyznaczenie celów szczegółowych.

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Zadania	Realizator
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia	- GOPS w Lisewie
2. Objęcie dożywianiem wszystkich członków rodziny, w szczególności dzieci	- Placówki oświatowe, - GOPS w Lisewie,
3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia	- GOPS w Lisewie, - Służba zdrowia, - Placówki oświatowe, - Dzielnicy,
4. Zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych rodzinom wymagającym wsparcia	- Urząd Gminy w Lisewie, - GOPS w Lisewie,

2. Praca z rodziną wymagającą wsparcia.

Zadania	Realizator
1. Diagnozowanie rodzin wymagających wsparcia,	- GOPS w Lisewie, - Placówki oświatowe, - Służba zdrowia,
2. Praca socjalna, w oparciu o plan pracy z rodziną i kontrakt socjalny,	- GOPS w Lisewie,

3. Zapewnienie asystenta rodziny w rodzinach wieloproblemowych,	- Urząd Gminy w Lisewie, - GOPS w Lisewie,
4. Kierowanie rodzin do projektów pomocowych,	- GOPS w Lisewie, - Gminne placówki oświatowe, - Służba zdrowia,
5. Kierowanie dzieci z rodzin wymagających wsparcia na zajęcia pozaszkolne i pozalekcyjne	- Gminne placówki oświatowe,
6. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia,	- GKPiRPA, - GOPS w Lisewie, - Gminne placówki oświatowe,

3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących zdarzeń i sytuacji.

Zadania	Realizator
1. Programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz rodziców	- GKPiRPA, ZI, - GOPS w Lisewie, - Gminne placówki oświatowe, - Służba zdrowia,
2. Pomoc rodzinom dotkniętym uzależnieniami,	- GKPiRPA, - GOPS w Lisewie, - Dzielnicy,
3. Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą	- ZI, - GOPS w Lisewie, - Służba zdrowia, - Gminne placówki oświatowe,

4. Interwencja kryzysowa

Zadania	Realizator
1. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych	- Urząd Gminy w Lisewie, - GOPS w Lisewie,
2. Kierowanie rodzin do projektów wspierająco – korekcyjnych	- GOPS w Lisewie, - Gminne placówki oświatowe,
3. Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową	- GOPS w Lisewie, - Gminne placówki oświatowe, - Służba zdrowia, - Dzielnicy,

5. Profilaktyczne działania na rzecz wspierania rodzin i wsparcie kadr.

Zadania	Realizator
1. Wspieranie działań organizacji pozarządowych statutowo zajmujących się działalnością na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	- Organizacje pozarządowe,
2. Działalność informacyjno – edukacyjna	- Urząd Gminy w Lisewie, - Pracownia Kultury, - GOPS w Lisewie, - Służba zdrowia, - Gminne placówki oświatowe,
3. Udział w szkoleniach, konferencjach, doskazywanie	- GOPS w Lisewie, - GKPiRPA, ZI, - Gminne placówki oświatowe, - Służba zdrowia,

Realizacja założonych celów jest zależna od interdyscyplinarnego podejścia do rodziny. Rodzina jest podstawową komórką społeczną, jest jednak także złożonym organizmem który wymaga szczególnego traktowania. W związku z powyższym można wysunąć jeden podstawowy wniosek, że tylko stworzenie spójnego systemu w którym instytucje realizują swoje zadania w ścisłej współpracy ze sobą przyniesie realne i zamierzone efekty.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Lisewo, środków ujętych w budżecie OPS w Lisewie oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł (w tym środki unijne).

VII. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lisewie. Ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez sporządzenie rocznego sprawozdania z przeprowadzonych działań w danym roku obowiązywania programu. Sprawozdanie z realizacji Programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań.

Sprawozdanie zbiorcze z realizacji Programu w danym roku, przedłożone zostanie każdego roku Radzie Gminy w Lisewie wraz z wnioskami i potrzebami związanymi z realizacją zadań w kolejnym roku.